

Taliad Costau Angladd Cronfa Cymdeithasol i oedolyn

Ffyrdd eraill o gyfathrebu â ni

Os oes angen braille, Iaith Arwyddion Prydain, dolen glyw, cyfieithiadau, print bras, Hawdd i'w Ddarllen, sain neu rywbeth arall arnoch, cysylltwch â ni ar **0800 151 2012**.

Os ydych yn defnyddio Relay UK, deialwch 18001 ac yna ein rhif ffôn.

Mae galwadau i rifau 0800 am ddim o ffonau symudol personol a llinellau daear.

Cynnwys

A allaf gael help?	3
Pwy all wneud cais?	4
Yr help y gallech ei gael.....	5
Cynlluniau angladd rhagdaledig.....	6
Arian gallech ei ddefnyddio ar gyfer yr angladd	6
Arian rydych eisoed wedi talu i'r trefnydd angladdau	7
Sut byddwn yn eich talu	7
Talu Taliad Costau Angladd yn ôl.....	7
Help a chyngor	8

Trin pobl yn deg

Rydym wedi ymrwymo i Ddeddf Cydraddoldeb 2010 ac i drin pobl yn deg. I ddarganfod mwy am y gyfraith hon, chwiliwch am 'Deddf Cydraddoldeb' ar www.gov.uk

A allaf gael help?

Gallwch gael help tuag at gost angladd os ydych yn bodloni'r amodau canlynol.

Rydych chi neu'ch partner yn cael un o'r budd-daliadau cymhwysu canlynol ac yn byw yng Nghymru neu Loegr:

- Credyd Cynhwysol
- Cymhorthdal Incwm
- Lwfans Ceisio Gwaith yn seiliedig ar incwm
- Lwfans Cyflogaeth a Chymorth yn seiliedig ar incwm
- Credyd Pensiwn
- Budd-dal Tai
- elfen anabledd neu anabledd difrifol y Credyd Treth Gwaith
- Credyd Treth Plant
- Cymorth ar gyfer benthyciad Llog Morgais

Gallwch hefyd wneud cais os ydych chi neu'ch partner yn aros i glywed am gais am un o'r budd-daliadau neu daliadau hyn.

Mae partner yn golygu:

- person rydych yn byw gydag ef/hi sy'n ŵr, gwraig neu'n bartner sifil i chi, neu
- person rydych yn byw gydag ef/hi fel petaech yn bâr priod.

Chi neu'ch partner a drefnodd yr angladd yn y Deyrnas Unedig (DU), ac roedd prif gartref yr oedolyn a fu farw yn y DU pan fu farw.

Mae'r Deyrnas Unedig (DU) yn golygu Cymru, Lloegr, yr Alban a Gogledd Iwerddon.

Chi neu'ch partner a drefnodd yr angladd ac rydych wedi gwneud cais o fewn 6 mis i ddyddiad yr angladd.

Efallai y byddwch hefyd yn gallu cael help tuag at gost angladd os gwnaethoch chi neu'ch partner drefnu'r angladd yn yr Ardal Economaidd Ewropeaidd neu'r Swistir.

Gwledydd yr Ardal Economaidd Ewropeaidd yw Awstria, Gwlad Belg, Bwlgaria, Croatia, Cyprus, Gweriniaeth Tsiec, Denmarc, Estonia, Y Ffindir, Ffrainc, yr Almaen, Gwlad Groeg, Hwngari, Gwlad yr Iâ, Iwerddon, yr Eidal, Latfia, Liechtenstein, Lithwania, Lwcsembwrg, Malta, yr Iseldiroedd Norwy, Gwlad Pwyl, Portiwgal, Romania, Slofacia, Slofenia, Sbaen a Sweden.

Os yw hyn yn berthnasol bydd angen i chi roi mwy o wybodaeth i ni i'n helpu i benderfynu a allwn ni eich helpu.

Pwy all wneud cais?

Gallwch wneud cais am Daliad Costau Angladd os:

- ydych yn byw yng Nghymru neu Loegr
- oeddech yn bartner i'r person a fu farw
- oeddech yn berthynas agos neu'n ffrind agos i'r sawl a fu farw a'i bod yn rhesymol i chi dderbyn cyfrifoldeb am gostau'r angladd, oherwydd eich bod mewn cysylltiad rheolaidd agos â'r person a fu farw.

At ddibenion gwneud cais am daliad angladd rydym yn trin rhywun fel eich partner os ydych yn:

- byw gyda nhw ac yn â'r, gwraig neu bartner sifil i chi neu'n byw gyda nhw fel petaech chi'n bâr priod
- byw gyda nhw fel petaech chi'n bâr priod yn union cyn i chi neu iddyn nhw fynd i fyw i gartref gofal
- pâr priod neu'n bartneriaid sifil ac yn byw yn yr un cartref gofal
- yn byw gyda'ch gilydd fel petaech yn bâr priod yn yr un cartref gofal cyn i'ch partner farw.

Mae perthynas agos yn golygu:

- rhiant, tad-yng-nghyfraith, mam-yng-nghyfraith neu lys-riant
- mab, mab-yng-nghyfraith, llysfab neu lysfab-yng-nghyfraith
- merch, merch-yng-nghyfraith, llysferch neu lysferch-yng-nghyfraith
- brawd neu frawd yng nghyfraith
- chwaer neu chwaer yng nghyfraith

Os oes perthynas agos arall i'r person a fu farw nad yw'n cael budd-dal cymhwys, efallai y bydd angen i ni ystyried ei sefyllfa.

Ni allwch gael taliad fel perthynas agos neu ffrind agos i'r person a fu farw os:

- roedd gan y person a fu farw bartner pan fu farw
- os oes rhiant, mab neu ferch i'r person a fu farw nad yw'n cael budd-dal cymhwys ac nad oedd ei berthynas â'r person a fu farw wedi chwalu.
Oni bai bod y person hwnnw, ar ddyddiad y farwolaeth.
 - o dan 18 oed
 - yn berson ifanc cymwys at ddiben budd-dal plant
 - yn 18 oed neu drosodd ac mewn addysg llawn amser
 - yn derbyn cymorth lloches gan y Gwasanaeth Cenedlaethol Cymorth i Geiswyr Lloches (NASS)
 - yn aelod a gynhelir yn llawn o urdd grefyddol
 - yn y carchar neu'r ysbyty yn union ar ôl cyfnod pan ddyfarnwyd budd-dal cymhwysol i'r person hwnnw neu ei bartner
 - yn berson sy'n preswyllo mewn sefydliad gofal, y telir ei dreuliau yn gyfan gwbl neu'n rhannol gan yr Awdurdod Lleol neu Lywodraeth Leol
 - fel arfer yn byw y tu allan i'r Deyrnas Unedig

Yr help y gallech ei gael

Mae'r rhan fwyaf o bobl yn defnyddio trefnydd angladdau i drefnu angladd. Ond gallwch drefnu'r angladd eich hun. Os byddwch yn trefnu'r angladd eich hun, bydd angen i chi ddarparu tystiolaeth o'r arian yr ydych wedi'i wario.

Os ydych yn defnyddio trefnydd angladdau, dywedwch wrthynt y byddwch yn hawlio Taliad Treuliau Angladd.

Fel arfer dim ond rhai costau penodol y gall Taliad Costau Angladd eu talu a chi fydd yn gyfrifol am unrhyw wahaniaeth rhwng swm y Taliad Costau Angladd a chost derfynol yr angladd. Er enghraifft, os oes dewis o dir claddu neu amlosgfa yn yr ardal leol, mae rheolau'r Gronfa Gymdeithasol fel arfer yn caniatáu i ni dalu am yr opsiwn rhataf yn unig. Os byddwch yn dewis angladd drutach efallai na fyddwn yn gallu talu'r gost lawn ac efallai mai chi sy'n gyfrifol am y gwahaniaeth.

Gall y Taliad Costau Angladd gynnwys:

- cost ailagor bedd a chostau claddu, neu
- cost agor bedd newydd a chostau claddu, gan gynnwys unrhyw ffi hawl claddu unigryw – mae hyn yn cynnwys bedd wedi'i adennill. (Mae hawl claddu unigryw am nifer penodol o flynyddoedd. Yr awdurdod lleol neu berchennog y tir lle cynhelir y gladdedigaeth sy'n penderfynu ar y cyfnod hwn), neu
- yn achos amlosgiad
 - cost yr amlosgiad
 - cost symud rheolydd calon neu ddyfais feddygol arall y mae'n rhaid ei thynnu cyn yr amlosgiad
- cael unrhyw eirida meddygol, adroddiad neu ddogfennaeth arall sy'n ofynnol mewn cysylltiad â chael gwared ar gorff yr ymadawedig boed hynny trwy gladdedigaeth, amlosgiad neu fel arall
- cost unrhyw ddogfennau sydd eu hangen i ryddhau arian, cynilion ac eiddo'r person a fu farw
- pan fo angen symud y corff dros 50 milltir o fewn y DU i safle'r trefnydd angladdau neu fan gorffwys, cost resymol y rhan honno o'r daith sydd dros 50 milltir
- pan fo'r daith i'r angladd o reidrwydd dros 50 milltir, cost cludo'r arch, cludwyr ac un cerbyd ychwanegol ar gyfer y rhan honno o'r daith sydd dros 50 milltir.
- yn amodol ar rai cyfyngiadau, cost angenrheidiol taith ddwyffordd i chi naill ai
 - trefnu yr angladd, neur
 - mynd i'r angladd
- hyd at £1,000 ar gyfer unrhyw gostau angladd eraill. Mae'r swm hwn yn cynnwys yr holl gostau eraill mewn cysylltiad â'r angladd. Gallai hyn gynnwys yr arch, ceir a ffioedd y trefnydd angladdau.

Os ydych wedi defnyddio trefnydd angladdau ac wedi talu am rywbeth nad yw wedi'i gynnwys yn y bil trefnydd angladdau, fel blodau, efallai y byddwn yn gallu talu am hyn. Dim ond os yw taliadau'r trefnydd angladdau ar gyfer yr angladd yn llai na £1,000 y gallwn dalu am hyn.

Cynlluniau angladd rhagdaledig

Mae angen i ni wybod a oedd gan y person a fu farw:

- cynllun angladd rhagdaledig. Cynllun angladd rhagdaledig yw unrhyw drefniant a wneir cyn marwolaeth i dalu am rai o gostau angladd, neu'r cyfan ohonynt
- bond angladd
- unrhyw drefniant rhagdaledig arall fel y rhain.

Ni allwn helpu gydag unrhyw eitemau a gwasanaethau a restrir uchod sydd eisoes wedi'u cynnwys yn llawn mewn cynllun rhagdaledig. Ond efallai y gallwn dalu am:

- cost unrhyw eitemau a restrir uchod nad ydynt wedi'u cynnwys yn y cynllun
- rhan-gost unrhyw eitemau a restrir uchod sydd ond yn cael eu cynnwys yn rhannol yn y cynllun
- hyd at £120 ar gyfer unrhyw gostau angladd eraill.

Er mwyn i ni allu gwneud penderfyniad am eich cais, mae angen i ni wybod beth mae'r cynllun yn ei ddarparu. Anfonwch atom:

- copi o'r cynllun gwreiddiol
- unrhyw ddogfennau a gawsoch gan ddarparwr y cynllun yn dangos yr eitemau a'r gwasanaethau y mae'r cynllun yn eu darparu ar gyfer yr angladd hwn.

Os na thalwyd cynllun angladd rhagdaledig yn llawn cyn i'r person farw, bydd angen i ni wybod faint sydd wedi'i ad-dalu neu a fydd yn cael ei ad-dalu gan ddarparwr y cynllun. Anfonwch atom:

- copi o'r cynllun gwreiddiol
- unrhyw ddogfennau a gawsoch gan ddarparwr y cynllun yn dangos y swm i'w ad-dalu.

Arian gallech ei ddefnyddio ar gyfer yr angladd

Pan fyddwn yn gweithio allan faint o help y gallwch ei gael byddwn hefyd yn edrych ar unrhyw arian sydd ar gael i helpu i dalu am yr angladd.

Byddwn yn cymryd yr arian hwn i ystyriaeth pan fyddwn yn cyfrifo faint y gallwn ei dalu chi. Mae hyn yn cynnwys, er enghraifft:

- arian o ystâd y person a fu farw
- arian mewn banc, cymdeithas adeiladu neu gyfrif Swyddfa'r Post® y person a fu farw. Efallai y gallwch ofyn i'r banc neu gymdeithas adeiladu dalu bil yr angladd os oes digon o arian yn y cyfrif
- arian o bolisiau yswiriant ar ôl i'r person farw
- arian o gynllun pensiwn galwedigaethol ar ôl i'r person farw
- arian o glwb claddu neu ryw beth tebyg
- unrhyw gynilion neu arian parod y person a fu farw.

Ni fyddwn yn ystyried unrhyw ôl-ddyledion budd-dal nac unrhyw gyfandaliad Taliad Profedigaeth. Ni fyddwn ychwaith yn ystyried unrhyw gyfraniadau gan elusennau, ffrindiau neu berthnasau tuag at gost yr angladd. Mae hyn i gydnabod y gall cyfanswm cost angladd fod yn fwy na gwerth y Taliad Costau Angladd.

Arian rydych eisoed wedi talu i'r trefnydd angladdau

Mae angen i chi ddweud wrthym os ydych wedi talu rhan o fil y trefnydd angladdau. Dywedwch wrthym faint rydych wedi'i dalu, pwy dalodd, o ble y daeth yr arian a phryd y cafodd ei dalu.

Sut byddwn yn eich talu

Os gallwn dalu Taliad Costau Angladd i chi, a'ch bod wedi defnyddio trefnydd angladdau ond nad yw ei fil wedi'i dalu, byddwn fel arfer yn talu'n uniongyrchol i gyfrif banc y trefnydd angladdau.

Anfonwch ffurflen dull talu'r trefnydd angladdau atom os rhoddwyd un i chi.

Os yw bil y trefnydd angladdau eisoes wedi'i dalu'n **llawn**, neu os nad ydych wedi defnyddio trefnydd angladdau, byddwn yn eich talu, fel arfer yn syth i mewn i gyfrif.

Talu Taliad Costau Angladd yn ôl

Bydd yn rhaid talu Taliad Costau Angladd yn ôl o'r ystâd y person sydd wedi marw, os yw hyn yn bosibl. Mae'r gyfraith yn dweud bod yn rhaid talu costau angladd cyn i unrhyw beth arall gael ei dalu o'r ystâd, hyd yn oed os yw hynny'n golygu na all biliau eraill gael eu talu a bod yn rhaid eu dileu.

Mae ystâd yn golygu:

- unrhyw asedion fel eiddo, tir, stociau a chyfranddaliadau, cynilion ac unrhyw arian neu arian parod arall sy'n perthyn i, neu'n ddyledus i'r person a fu farw
- unrhyw arian sy'n dod i'r ystâd ar ôl i'r person farw.

Byddwn yn ysgrifennu atoch chi neu'r person sy'n gofalu am faterion ariannol y sawl a fu farw. Byddwn yn gofyn a adawodd y person a fu farw unrhyw ystâd y gellir ad-dalu'r Taliad Costau Angladd ohoni.

Mae hyn oherwydd nad yw arian bob amser ar gael i dalu am yr angladd, ond efallai y bydd ar gael yn ddiweddarach. Er enghraifft, efallai y bydd arian yn cael ei ryddhau yn ddiweddarach neu efallai y byddwch yn dod o hyd i bolisi yswiriant nad oeddech yn gwybod amdano.

Nid ydym yn cyfrif y cartref a feddiannir gan bartner y person a fu farw, nac eiddo personol a adawyd i berthnasau.

Help a chyingor

Canllaw cyffredinol yn unig ar gyfer hawlio Taliad Costau Angladd yw'r wybodaeth yn y nodiadau hyn. Mae'n bosibl bod rhywfaint o'r wybodaeth wedi'i gorsymleiddio neu wedi dod yn anghywir dros amser, er enghraifft oherwydd newidiadau i'r gyfraith.

Os hoffech siarad â rhywun am Daliadau Costau Angladd cysylltwch â'r Ganolfan Byd Gwaith. Gallwch siarad â rhywun yn eich canolfan gwaith agosaf, neu gartref os byddai'n well gennych.

Gallwch hefyd gael mwy o wybodaeth o [**www.gov.uk**](http://www.gov.uk)

Os ydych yn byw yn yr Alban efallai y gallwch hawlio Taliad Cymorth Angladd. Ewch i [**www.mygov.scot**](http://www.mygov.scot) am fwy o wybodaeth.

Cadwch y nodiadau hyn mewn lle diogel. Nid oes angen eu dychwelyd gyda'r ffurflen.